

PROS:

Probleemgedrag Op School in Mechelen aangepakt door ggz, school en stad.

Jeroen is 15 jaar oud en volgt het derde jaar Handel (TSO). Op school heeft hij dikwijls ruzie met de leerkrachten. Om die reden verliet hij ook al zijn vorige school. Het lukt hem almaar minder om zich te motiveren voor zijn schooltaken. De laatste maanden spijbelt Jeroen regelmatig. Zijn ouders hebben het gevoel niet meer door te dringen bij hem. De CLB-medewerker vreest dat Jeroen dreigt af te haken op school en meldt hem aan voor het PrOS-project.

Het Project Probleemgedrag Op School (PrOS-project) bestaat ruim één schooljaar en is een initiatief van de Stad Mechelen in samenwerking met het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) regio Mechelen. Leerlingen tussen de 12 en 18 jaar bij wie het dreigt mis te lopen op school komen in aanmerking voor het project. De jongeren worden gedurende een drietal maanden ambulante begeleid om te voorkomen dat ze uit de 'schoolse boot' vallen. De begeleiding is kosteloos omdat de Stad Mechelen het project subsidieert.

Een maatschappelijk werkster en een psycholoog vormen samen het Brugteam. Zij staan in voor de begeleidingen en trachten een 'brugfunctie' te vormen tussen kind, ouders en school. Het project wordt gesuperviseerd door een stuurgroep, bestaande uit: de dienst Onderwijssteuning van Stad Mechelen, het PRICMA Steunpunt Onderwijs, vertegenwoordigers van het CLB, vertegenwoordigers van de secundaire scholen van Mechelen en het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg, regio Mechelen.

Doelstelling

Het Brugteam ziet de school als een context voor het ontwikkelen van intellectuele, sociale en emotionele vaardigheden. Wanneer een leerling zich moeilijk kan handhaven in deze context, wordt dit beschouwd als een verontrustend signaal voor zijn ontwikkelingstraject (Nienhuis en Janssen, 2004). Het PrOS-project wil de bezorgdheid die de school en het CLB uiten rond een jongere ernstig nemen en dit overbrengen naar de jongere zelf en diens gezin. Vervolgens probeert het een proces op te starten waarin de betrokken partijen gemobiliseerd worden om samen te zoeken naar verklaringen, hulpmiddelen en oplossingen.

Werkwijze

De werkwijze van het PrOS-project houdt het midden tussen time-outprojecten (die zich richten op scholieren die reeds afhaakten op school) en de meer klassieke ondersteunende vormen van hulpverlening (zoals gesprekstherapie).

Anders dan bij time-out projecten blijven jongeren tijdens het project thuis wonen en naar school gaan. Deze manier van werken heeft belangrijke voordelen. Vooreerst blijft de jongere in zijn eigen context en wordt gezocht hoe hij daarin beter kan functioneren (werken aan copingvaardigheden). Voorts blijft de omgeving (ouders, school, CLB) direct betrokken op en verantwoordelijk voor het welzijn van de jongere. Tenslotte is deze werkwijze aanzienlijk goedkoper dan een time-out project.

De aangeboden begeleiding omvat individuele gesprekken en/of activiteiten met de jongere, ouderondersteuning, gezinsgesprekken en netwerkoeverleg. Deze gesprekken vinden zowel plaats in het CGG Regio Mechelen als op verplaatsing (huisbezoeken, overleg op school, etc.). De individuele begeleiding bestaat uit wekelijkse contactmomenten waarin klassieke therapeutische gesprekken worden afgewisseld met doe-activiteiten en ervaringsgericht leren. In deze gesprekken wordt gewerkt aan de 'schoolproblematiek'. Andere thema's kunnen ook aan bod komen.

Naast het individueel werken met de jongere, betreft het Brugteam de context van de leerling bij de begeleiding. Ouders, school (leerlingenbegeleiding, klastitularis, opvoeders) en CLB worden beschouwd als belangrijke partners. Daarom zijn er regelmatige overlegmomenten met alle betrokken partijen (jongere, ouders, school, CLB, evt. overige hulpverleners). Tijdens deze bijeenkomsten worden de verschillende actoren aangemoedigd om een rol op te nemen in het begeleidingsproces van de jongere.

De schoolse context als verwijzer

Alle verwijzingen komen van CLB-medewerkers. De aanzet tot een begeleiding in het PrOS-project wordt dus gegeven door de school en het CLB die de hulpvraag stellen. Dit geeft de begeleidingen een speciaal karakter. De vraag komt immers niet van de jongere of diens ouders. Het vertrekpunt is het problematisch functioneren op school en de last of bezorgdheid die dit creëert bij de schoolleiding. Het 'therapeutisch mandaat' dat het Brugteam krijgt voor de begeleiding situeert zich aanvankelijk vooral in het

schoolse leven. Het leven en presteren op school staat centraal in de begeleiding (zoals het aangemelde symptoomgedrag bij een reguliere behandeling).

De school en het CLB kennen de jongeren waarvoor ze verantwoordelijk zijn zeer goed. Dit maakt dat ze een degelijk (en zelfs longitudinaal!) zicht hebben op de ontwikkeling van jongeren. Wanneer zij zich zorgen maken over een disfunctionerende jongere, is het logisch dat de expertise van de school erkend wordt. In de praktijk zien we vaak dat schoolproblemen niet ophouden bij de schoolpoort, maar kaderen in een brede waaier aan persoons- en contextgebonden factoren. Dikwijls zijn deze jongeren afkomstig uit sociaal zwakkere of kansarme milieu's of kampen ze met ernstige emotionele of ontwikkelingsproblemen. Tijdens het begeleidingsproces komen ook andere levensdomeinen aan bod (zoals daar zijn: familie, vriendengroep, welzijn, hobby's, etc.).

Therapie-effect

Tijdens het eerste jaar werden er 30 jongeren aangemeld. Daarvan namen we er 18 in begeleiding. In samenwerking met de K.U. Leuven werd een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd voor de deelnemende scholen en CLB's: 91% beschouwt het project als zinvol voor de jongeren. Voorts stellen zowel de scholen als de CLB's dat in de helft van het aantal begeleiding er een verbetering kan worden vastgesteld (52%) in de wijze waarop de jongere omgaat met problemen op school en daarbuiten. Als we de complexiteit van de aangemelde dossiers in het achterhoofd houden, lijkt dit zeker een bevredigend resultaat te zijn.

Conclusie

Het aantal deelnemers is uiteraard te klein om definitieve conclusies te trekken. Toch werd na evaluatie van één jaar werking beslist het project verder te zetten en zelfs uit te breiden. Het afgelopen jaar heeft het Brugteam omwille van logistieke redenen nog geen groepsmomenten kunnen inlassen in hun therapieaanbod. In de loop van het komende jaar zal hier echter verandering in komen. Twee halve dagen per maand zullen groepsbijeenkomsten worden georganiseerd voor alle leerlingen die in begeleiding zijn bij het ProS-project. Ook voor degene bij wie de begeleiding reeds afgerond is, zal het mogelijk zijn om hieraan deel te nemen (als 'ervaringsdeskundigen'). De bijeenkomsten zullen voornamelijk ingevuld worden met activiteiten (ervaringsgericht leren), aangevuld met reflectiemomenten. Op het kruispunt van onderwijs en hulpverlening biedt het ProS-project een interessante invalshoek om jongeren met problemen op school te begeleiden. De ambulante werking biedt ondersteuning voor zowel de jongere, de ouders als de schoolse context.

Chris Noorduin

klinisch psycholoog

Eva Van Asch

maatschappelijk werker, vormen samen het Brug-team.

Tom van Waterschoot

klinisch psycholoog, is coördinator van ProS.

Alle drie verbonden aan het CGG Regio Mechelen.

ggz.mechelen@pandora.be

Referenties

- Boeckhorst, F. (2003). Duiivelse spiralen. Werkboek voor meervoudig-systemisch denken in de sociale psychiatrie. Salland de Lange: Deventer.
- Nienhuis, B. & Janssen, I. (2004). Schoolweigeren. Stappen naar een oplossing. Kind en Adolescent Praktijk, 3, 14-21.